

A' ROMAI CSASZARI ÉS AP. KIRÁLYI EFELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szombaton 7. Juniusban. 1788.

Hadi Környülállások.

Szabátsnak meg-vétele után csak hamar az egész F. Ts. és Királyi Tábor olly parantsolatot vett vala, hogy egész hadi-készülettel és ellenséges erővel a' Száva-vizén, azon a' már előre el-készített 2 hidakon által - költözne az ellenség' földjé-
re, 's midőn már minden Sergek sorba álva induló félben lettenek volna; érkezik hirtelen egy olly parantsolat, melly-szerént minden Sergeknek a' magok helyekben kellették maradni, és az őltától fogva a' tsatázások-is nagyon meg-kezdettének szünni.

Valamint az edgyesülendő *Orosz Sergek*' késedel-
méből, ugy ezen hirtelen lett változásból-is igen
fok következeseket húznak-ki némely téj áruló asz-
szony szivü *Politikusok*, 's azt akarják velünk el-
híttetni, hogy ezt tselekedte volna edgy békekeséges
hírrrel érkezett *Kurir*, és hogy edgy-néhány hóna-
pokig fegyver-halगतás, azután békekeség fogna len-
ni. Noha ezen szándék hirtelen való meg-változta-
tásának még leg-bizonyosabb okára nem juthattunk;
mindazáltal mi már edgyik *Levelünkben* azt írta-
vala, hogy ezt okozta légyen a' *Nagy Vezérnek*
Bosnia és nem *Servia* felé vett útja, mellyet a'
Horváth-oroszági Tábornak meg-nagyítottása-is bizonyít;
és ha a' *Békekeség-kötése* akadályoztatta volna-még
ezen által-költözést; mért nem akadályoztatta más-
felől-meg a' *Jassi* el-vételét; *Otzakov*, *Kotzim*,
és *Bender* *Török-erőségeknak* meg-szállását? Ha az
ilyen békekeséget hirdetők láthatnák a' *Bétsi Vár*
sántizából szüntelen le-felé költöző ágyukat, és kö-
lömbebb külömbb-féle nagyságú ágyu-gollyóbifokat; a'
fegyver tsináló házakban éjjel nappal folyó munkát;
ha szemlélhetnék a' *Bétsi kardgyártóknál* azon 9000
Gránátérosoknak-való új kardot, mellyeket éjjel nap-
pal készíttének, és ezen h. *15-dikén* kézhez kelle-
tik adniok — ha tadnák, hogy még némely hátra
lévő *Sergek* melly parantsolattal utaznak; vagy ha
a' *Pesti Duna parton* állván, a' *kartátsal* terhelt ha-
jokat szemlélhetnék, és — ha ezen háborunak tsont-
ja veleibe tsak alig tudnának-is bé-tekinteni; a' ki-
vánt békekeségnek olly hirtelen való el-érésével nem
biztatnának bennünket. — Némelleyek ugy véleked-
nek, hogy előbb a' *Török Nagy Vezér* szakállá-
nak kelletnek füstöt és lángot vetni, annak-utánna

kezdenének *Belgrádnak* ostromlásához; mellyre már, a' *Pétervárad*i levelek-szerént, 60-ezer fegyveres vagy on ki-rendelve, és edgy 10-ezerből álló *réserva* Sereg, melly *Zemlinbe* marad az alatt. Várjuk végire a' *Vásárt*; mert addig egyéb bizonyost nem tudhatunk, hanem hogy — a' *Sergek* szüntelen olajjal tellyes lámpással álnak — a' *Horváth-országi Tábor* nevededik, és leg-közelebb. — A' *Károlyvári fő-hadi Tisztségtől*, edgy a' múlt h. 26-dikán költ *Levélben* az iratik, hogy a' *Horváth-országi szélbéli Sergek* közzül, az ugy nevezett *Szluiner*, és valamint a' 2. *Bánál Regiment*-is a' *Tóth-országi katonasággal Belgrád* alá rendeltettek; Az *Oguliner Regiment* a' *Szluiner Regiment* *Kordonját* foglalta - el, az *Ottotsáner Regiment* az *Ogulinerét* — a' *Likáner Regiment*, az *Ototsánerét*, és végtére az *Abbániaiak* és *Montenigiták* a' *Likáner* kerületbéli *Kordon*t foglalják-el. Ezen *Levélből* meg-tettzik az, a' mit már rég fú vala a' szél, hogy ezek-is jó szolgálattal biztatnak bennünket. — *Triestből* iratik, és a' *Budai közönséges* *Levelek*-is erősítik, hogy edgy fegyveres Sereg, mely pénz és hadi-készületekkel a' *Velentzei Bubna* nevű kikötő helybe érkezett vala, innen *Montenegro*-ba vette úttyát, és a' *Montenigrinusok* a' magok *Püspökjökkel* edgyütt eleibe jötte nek. Ezt a' *Velentzeiek* a' magok határjaikban meg-akadályoztatni akarják vala, de hibázott az erő. Midőn ezt *Konstantinápolyban* meg-értették volna, a' *Velentzei Követnek Bailonak* azt izené a' *Divány*, hogy *Konstantinápolyból* egybe ki-takarodnék; de minekutána meg-tudták volna a' több *Követek* által, hogy lett a' dolog, a' *Divány* ezen parantsolatját visszavonván. a' *Velentzei Követ* a' *Nagy Vezér* el-

indulásán-is jelen volt, és annak szerentsés útát kívánt, 's máig-is Konstantinápolyban vagyon. — Lám hogy nem ok nélkül szellőztek ezen hírek már 2 hónapjától fogva. — A' mondatik, hogy most közelebbről tsak ugyan Klémáknál 30-ezer emberünk által-ment a' Száva-vizen, mely Sereg egész-fzen Viznitzdig vette útját, és ott a' Duna felől való részeit a' Printz Eugenius' hajdoni helyére állottanak. Ugyan ezen időben Pántsovánál 2 általjárható hidak állittattanak-fel a' Dunán, és től-felől a' Bánátusi széleknek óltalmazására 10 ezer fegyveres indúlt-meg. — A' múlt h. 25-dikén költ Péterváradí Levelek-szerént Belgrádba egy új Basa érkezett 10-ezer főből álló fegyveresekkel; de az nem iratik honnan — azért ugy vélekednek, hogy ez a' Nagy Vezér Táborából előre küldetett óltalomúl, mivel a' Belgrádi Basa máig-is minden-nap Belgrád' környékén recognoscérozva szemléltetik, és ezen Basának meg-érkezése után a' Besániai sántzra sem engedi hogy lődözzenek. — A' Nagy Vezér az innen érkezett Levelek-szerént tsak 10 napi járó földre vala Belgrádtól a' maga Táborával, és leg-fellyebb-is ezen h. 8-dikára meg-érkezett. Ennek ereje még tökéletesen nem tudatik; azonban minden tudósításak azt 180-ezerre vetik. Ugy iratik, hogy a' mi nagy Táborunk ennek el-jovetele előtt már ugy helyhezteci magát a' Török-földjén az edgy szikrára várakazó tüzzel, hogy meg-érkezésekkel leg-ottan egy közönséges ütközetet teheszen, és hogy a' Belgrád fatumátis ezen ütközet véggezze-el. Ez alatt az ütközet alatt meg-lészen a' Bánátusi és Sirmiai réserva corpo, hogy itt más-felől bé-na-üthessenek, addig tsak alig ha nem ég a

Szom-

Szomszéd *Ukálégon* szakállá. — A' mi Tsernovitzi Le-
velünk még útban vagyon, és bizonyoson nem erősít-
hetjük addig, míg meg nem érkezik; de már idegen
Levelekből olvashatjuk, hogy Hertzeg *Kóburg* Ko-
tzimat bizonyoson meg-vette és el-foglalta légyen;
ennek meg-erősítését várjuk-el még, mert mi ebből
előbb fogunk valamit meg-tudni, mint az a' kinek
levelében ezt olvastuk. — A' Móldovay Hertzeg
Ipsilandi egy Frantzia nyelven irt nagyon szivet ér-
zékenyítő levelet küldött vala Tsernovitzból Her-
tzeg *Kaunitz*nak *Bétsbe*, a' maga fogságának első
napjában; melynek fő czélja e' vala, hogy tenné
magát a' Hertzeg ő Felsége előtt közben járónak,
és kérné ő Felségét, hogy ha a' Békefégről vala-
mi edgyezés találna lenni, emlékeznek-meg az ő Kon-
sztántinápolyban a' kéttéséges habok között lévő Fe-
leségéről és gyermekeiről. Ha ezen Hertzeg a' F.
Ts. és K. Tartományokban talál maradni, nem ke-
vés kints jöne ez által két fejú Sas' fészkébe;
mert tsak a' Velentzei *Bánkoban* 4 - millioma va-
gyon, és magánál lévő jószága-is egy milliomnál
többre betsültetik. — Lengyel-országban a' hamu
alatt rejtekben lévő szikra már annyira gyuladott,
hogy a' Lembergi Levelek-szerént, tsak nem tökéll-
letes *Confederátzió* vagyon, még pedig a' mint his-
lelik, minden Nemesi Nevet viselőknék életék' ve-
szedelme forogna az ebben való ellent mondásban.
Várjunk többet ezen Tudósításoknak meg-erősítések-
ről. — (***) A' Tóth-orzági tábortól Májusnak
21-dikén költ jelentések-szerént, a' Török Grádiz-
kaiak most-is szüntelen dolgoznak a' le-lövöldözött
kő-faloknak földözésán és ágyuznak a' miétiakre: de
részünkről sem szünik-meg a' kartáts az ottan dolgo-
zókat

zókat akadályoztatni. — A' Belgrádiak 24-dik és 25-dik Májusban a' vizen által hajókázván ismét akarták a' Besániai sántzon dolgozóinkat háborgatni, de vigyázva lévén a' mi ágyusfaink, a' Törökök közül egy-néhány el-esett, a' többi pedig vízfzra szaladozott. — Generál *Fábrinak* jelentése-szerent: Május' 12-dikén a' Törtsvári kapua kívül, az *Orosz* fergebéli Májor *Leyritz* észre vévén, hogy a' *Kimpelungai* Klástromban közel 1500 Törökök vólnának, éjtszakának idején a' h öld-világjánál akarták vala őket meg-támadni; de hirtelen olyan zápor és égi háborn érkezett, mely egész éjtszaka tartott; hogy nem csak szándékának félbe kellett maradni, hanem a' vizek áradása és a' temérdek fetétség miatt álló helyyéből meg-fem mozdulhatott. A' Törököknek azonban *Pitesdről* segítségék érkezvén, Májor *Leyritz* jó reggel *Nemujésti* felé nyomúlt, és ottan a' gyalogságot karéba állította, a' lovasfságot pedig a' két szárnyára jó móddal rendelte. Már 7 órakor a' Törökök itten a' mi Sergünkre ütöttek, még pedig felesen lévén minden-felől egyszersmind; de mindenütt illendő ellent-állásra találtak; a' Spáhifok 8-szor ujjították-meg a' tsatát, és mindenkor vízfzra-verettek. 12-órákor a' dicséretes Májor *Leyritz* egy sebet kapot a' fején, melly miatt a' Sergeknek igazgatását Kapitány *Róthnak* által kellett adni: utóljára a' Törökség tovább a' mi Vitéz Magyaraink aprobb és nagyobb tüzelését nem állhatván, meg-futamodtanak: Kapitány *Róth* pedig estvére *Rukurba* vízfzra-húzta magát Sergével edgyütt. Itt a' Törökök közül leg-alább-is 150-en a' Magyarok vitézsége által el-esenek, részünkről pedig csak 2-en maradtak halva, a' Májorral 35-ön sebeket

hoztanak, 20 lovaink el-estenek, 15 pedig megsebesítettetett. A' Toskána Húszárok egy Török Zászlót fogtanak; az el-estett Törököknél a' miénk alkalmazint találtak pénzt és szép fegyvereket, melyből a' tettzik-meg, hogy azok között sok Török Tisztek heverték. Meg-ditsérte itten Májor *Leyritz* közönségesen a' katonák jó magok viseletét; nevezetesen pedig a' Toskána Húszár Seregbéli Kapitány *Máttyásotzkít*, a' Székely Húszárok közül, a' szerezetre méltó fő Hadnagy *Báyer Antalt*, az Orosz Sergéből Kapitány *Róthot*, és Kadét *Jurátseket*; ezeknek vigyázó vitézsége a' többi közzül ki-tündöklött. — Hertzeg *Kóburgnak* Május 26-dikán költ jelentése-szerént: a' *Lévener* Húszárok Oberstlájdnántja *Karaitzai* lévén rendelve a' *Kotzimi* útnak őrizetére, hogy azon a' Törökök semmi segítséget a' Várba ne-vihessenek; meg-hallotta, hogy 24-dikben jó reggel sok lisztel és gabonával meg-terhelt szekerek Török őrizet alatt *Kotzimba* igyekeznének: ezeknek *Karaitzai* Ur 150-lovasokkal, 2 Kompania gyalogokkal, és 2 ágyukkal elejébe indúlt, maga után hagyván az úton a' *Kaunitzi* Sereg Oberstlájdnántját *Lindét*, ha kívántatnék, segítségül. A' szekereket el-érvén, leg-elsőben a' Tsászár Regimentjébéli *Fejér* és *Gombos* Kapitányok, a' *Lévenerek* közül Kapitány Gróf *Unfertzágt* ütöttek a' Törökökre, mindenik Kapitány 50 legénnyel; még pedig olyan jó ki-menetellel, hogy 23 lovakat, 48-ökröket, 4 meg-terhelt szekereket szerentséfen el-hoztanak, a' több szekereket pedig rész-szerént el-égették, rész-szerént fel-vagdolván a' *Dnizster* folyó vizébe hányták. A' *Kotzimi* Törökök észre-érvén, hogy a' szekereikre ütöttek, a' Várból sebes-

séggel ki-rohantak, de az ágyuk által kezdévén lövet-
tetni, csak távolról nézhették a' szekereik füstjét
és daraboltatását, de közelebb nem jöhetvén a' Vár-
ba vízfzfa kellettett térniük. Ezen egész tsatában
részünkről egy legény sem esett-el, mellyért az em-
litett Tiszt Urak jelesen meg-dícsértettek. (**)

A' *Lévener* könnyü lovasok Obesterének felesége
gyermekével, két inánsával és szekereivel edgyütt
szándékozik vala a' Bukovinai széleknél a' táborba
a' Férjét fel-keresni; de *Kotzim* Varából egy csoport
keringő Tatar ki-ütvén, ezen szerentsétlen Afzfonyt
hozzá tartozóival el-rabolta; a' Férje éppen egy
diadalmas tsatából érkezett-meg, mikor ezen néki
szomorú hirt meg-hallotta: már nem tudatik életben
vagnak-é, vagy a' kegyetlen Tatarok meg-öldösték.

Itt-is van valami. — Minek-utánna a' Prufszus
Felségnek értésére esett volna, hogy a' F. Tsászár-
nak olly fok Paripái döglötenek-meg *Futakon*, bi-
zonyos tudósításoknak erejek-szerént, 6 hozzá ha-
sonlíthatatlan Paripákat küldött ő Felségének aján-
dékba. — Feldmarsallájdinánt B. *Gemingen* Gene-
rálfeldtzáigmájszterré, és a' *Tájtsmájszter* Sergének
Obestere. Báró *Lilieo* Generálmájorra téttenek. —
Hogy Hertzeg *Poniatovszki* a' Sabátsnál vett sebébe
meg-holt legyen, nem igaz; mert él és nagy re-
ményesség alatt gyógyíttatik. — Bétsi Kárdinál és fő
Püspök Hertzeg *Migadzi* Ur ő Eminenziaja *Má-
riatzélbe* utazottnak lenni tartatik. — Midőn a' gyü-
möltsfák éppen virágosok vólnának, akkor esett dé-
Erdélyben, melly a' gyümölts terméshez való re-
ményeségtől mindeneket meg-fosztott.